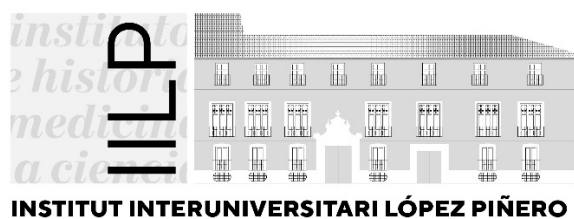

IHMC²

*BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT
INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO*

TARDOR 2021

SUMARI

- Presentació
- Investigació
- Grups d'investigació
- Congressos i seminaris
- Seminaris i presentacions
- Biblioteca
- Museu
- Exposicions
- Ensenyament i divulgació de les ciències
- Sabers en acció
- MOOC Història de la ciència
- Professors convidats i estudiants residents
- Màster i Doctorat
- Difusió i comunicació

**PALAU DE
CERVERÓ**

Plaça Cisneros 4
46003 València

Tel. 963 926 229

<http://www.instinterlp.org/>

PRESENTACIÓ

L'Institut Interuniversitari López Piñero és un centre de la Universitat de València dedicat a la investigació i la divulgació entorn dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Disposa de programes propis de màster i doctorat en Història de la ciència i la comunicació científica. També desenvolupa nombroses activitats de divulgació científica (exposicions, cicles de cinema, etc.) i seminaris d'investigació. El centre està situat en un palau restaurat del segle XVIII ([Palau Cerveró](#)), on també estan ubicades la [Biblioteca Historicomèdica](#), amb una extraordinària col·lecció de recursos bibliogràfics, i la [col·lecció d'instruments](#) de la Universitat de València. Aquest edifici disposa de sales d'exposicions permanents i temporals.

El butlletí de notícies IHMC2 ofereix les activitats principals del centre per als mesos de tardor de 2021.

La informació actualitzada pot consultar-se en la nova pàgina web del centre més visual i dinàmica: <http://www.uv.es/ihmc>

El 30 de gener de 2017, el Consell de Govern de la Universitat de València, després d'un informe positiu, amb la qualificació màxima per part de l'agència avaluadora estatal (ANECA), va aprovar el tràmit per a la creació de *l'Institut Interuniversitari López Piñero*, un centre amb les universitats d'Alacant, Miguel Hernández d'Elx, València i Jaume I de Castelló. El centre és va ser avaluat positivament per part de la Generalitat Valenciana en maig de 2018 i finalment el decret del DOGV el 21 de novembre de 2018 crea l'Institut Interuniversitari López Piñero d'Estudis Històrics i Socials, sobre ciència, tecnologia, medicina i medi ambient. L'acte d'inauguració oficial, celebrat el passat 15 de gener de 2020, va comptar amb la participació de la rectora de la UV, els equips directius de les diferents universitats i un ampli nombre de persones col·laboradores, a les que agraïm el seu suport.

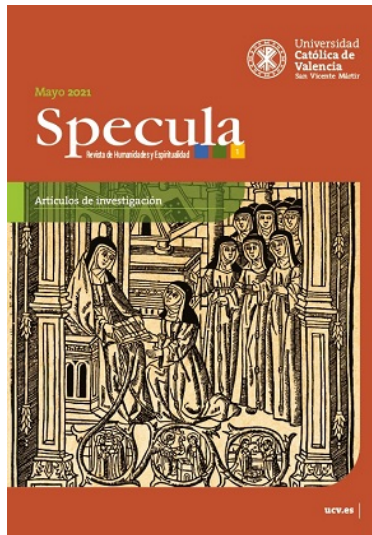
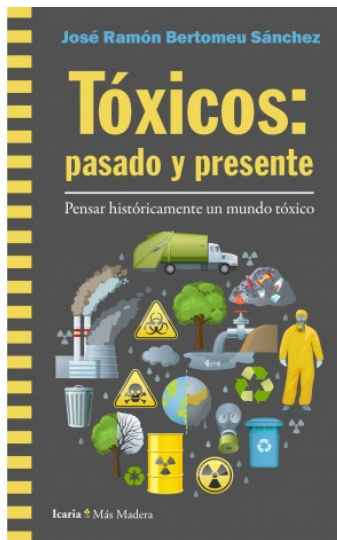
El centre continua donant suport a la recerca, el pensament crític, la innovació pedagògica, la igualtat d'oportunitats, la divulgació innovadora, i la conservació i l'estudi del patrimoni bibliogràfic i material relacionat amb la ciència, la tecnologia i la medicina.

INVESTIGACIÓ

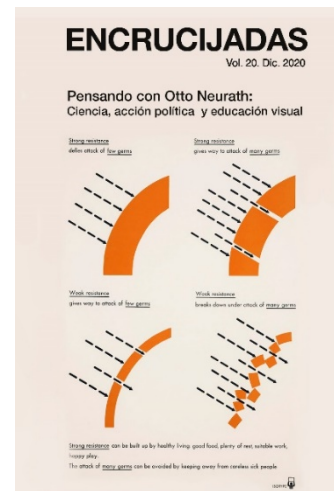
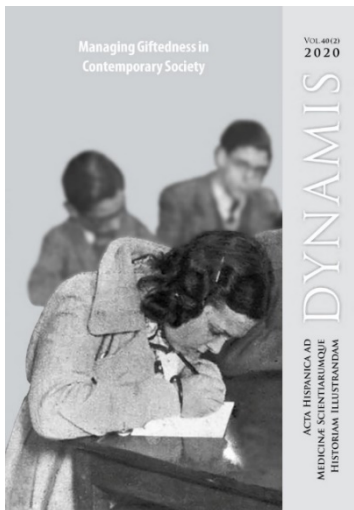
L'IILP desenvolupa investigació al voltant dels estudis històrics i socials sobre la medicina, la tecnologia i la ciència. Els seus membres publiquen habitualment llibres i treballs dins de revistes especialitzades, on també formen part dels consells editorials. També participen activament en congressos internacionals i organitzen jornades i conferències amb investigadors de tot el món. L'IILP disposa d'una xarxa de col·laboració molt àmplia amb altres universitats i centres d'investigació del nostre entorn i d'altres països. Fomenta l'intercanvi de professorat i estudiants dins de programes d'investigació i dona suport a tot tipus d'ajudes i beques per al foment de la investigació dins de les àrees esmentades. Qualsevol col·laboració dins d'aquest terreny pot ser consultada en la direcció del centre: bertomeu@uv.es. Dins de les publicacions recents del centre es troben:

- Barona, Josep Lluís. Usos de la historia en tiempos de coronavirus. Ayer: Revista de Història Contemporània . 2021, Vol. 123 Issue 1, p. 325-342. 18p.
- Barona, J.L., “Gustavo Pittaluga i els salubristes republicans a l'exili”. En: Miguel Cabañas, Miguel Ángel Puig-Samper, Idoia Murga i Antolín Sánchez Cuervo (eds) Arte, Ciencia y Pensamiento del Exilio Republicano Español de 1939 (Madrid, DGMD, 2020).
- Barona, J.L. “Catàstrofe sanitària i sistema de salut. Les lliçons de la història”. Revista L'Espill, 2020.
- Barona, J.L. “Nutritional Policies And International Diplomacy. The Impact of Tadasu Saiki and The Imperial State Institute Of Nutrition (Tokyo, 1916-1945)” dins La Col·lecció ‘European Food Studies’ de l'editorial Peter Lang (Brussel·les, Frankfurt).
- Bertomeu Sánchez, J.R. (2020). «The Colic of Madrid (1788–1814): Experts, Poisons, Politics, and War at the End of the Ancien Régime in Spain». [Social History of Medicine](#) 33(1), 728-48.
- Bertomeu Sánchez, J.R. (2021) Lead poisoning in France around 1840 Managing Proofs and Uncertainties in Laboratories, Courtrooms, and Workplaces. [Ambix](#), 68(1), 72-96.
- Bertomeu Sánchez, J.R (2021) La traducción de las ciencias físicoquímicas en los siglos XX y XXI. [PHTE](#) · Portal digital de Historia de la traducción en España.
- Bertomeu Sánchez, J.R. (2021) *Tóxicos: Pasado y presente*. Barcelona: Icaria.

- Campos Martín, Natalia, “Clasificación y tipología de los Contratos (francés-español). Estudio de caso: le contrat de télétravailleur. Llibre: Introducción a la traducción jurídica y jurada (francés-español) Editorial: 106163 - Comares S.L – S, 2020
- Ferragud, Carmel i Ricardo M. Olmos de León], "[Galenisme i medicaments en els sermons de sant Vicent Ferrer](#)", *Specula*, 1 (2021), 211-240.
- Ferragud, Carmel "Joan Aznar, de médico del hospital a prohombre de Alzira (Reino de Valencia) a finales de la Edad Media", dins Vicent J. Escartí i Rafael Roca (eds.), *En los márgenes de la historia: marginales y minorías*, Saragossa, Pórtico, 2021, pp. 151-169.
- Ferragud, Carmel, "Els esclaus, pacients i practicants de la medicina al regne de València durant la baixa edat mitjana", dins Fabienne P. Guillén i Roser Salicrú i Lluch (ed.), *Ser y vivir esclavo: Identidad, aculturación y agency (mundos mediterráneos y atlánticos, siglos XIII-XVIII)*, Madrid, Casa de Velázquez, 2021.
- Ferragud, Carmel; Guillem Roca. "[El cos de la dona maltractada, sota l'escrutini mèdic: els casos de València i Lleida en la baixa edat mitjana](#)", *Scripta*, 16 (2020), 320-342.
- Ferragud, Carmel "Unfamiliar Faces: the identification of Corpses in Late Medieval Valencia”, dins Francesco Paolo de Ceglia (ed.), *The Body of Evidence. Corpses and Proofs in Early Modern European Medicine (Medieval and Early Modern Philosophy and Science, 30)*, Leiden-Boston, Brill, 2020, 53-70.
- García, Ernest “Ecología e igualdad: Hacia una relectura de la teoría sociológica en un planeta que se ha quedado pequeño”. Ed. Tirant lo Blanch (publicació prevista primavera de 2021).
- García, Ernest “El Anti-Spengler y la crítica de Neurath a la filosofía de la historia y a la sociología comprensiva”, *Encrucijadas*, vol. 20, 2020.

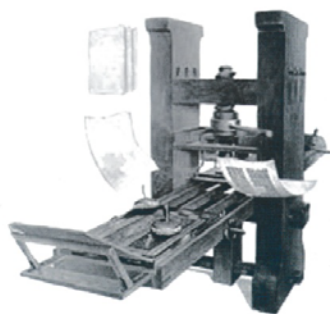
- Fernández Galeano, Javier; “El Todopoderoso nos ayude, para llegar a lo que deseamos: homosexuality and Catholicism in Franco’s Spain (1954–1970).” *Journal of Spanish Cultural Studies*, 22:3 (2021), 331-350. <https://doi.org/10.1080/14636204.2021.1960696>
- Fernández Galeano, Javier i Queiroz, Juan. "Agosto de 1971. Nace el Frente de Liberación Homosexual de Argentina", *Moléculas Malucas*, agost de 2021.
- Guillem-Llobat, Ximo; Perdiguero, Enrique (2021). “El control de la calidad de los alimentos en el País Valenciano: entre los intereses comerciales y la salud pública”. En Luis Enrique Otero Carvajal i Santiago de Miguel Salanova (eds.) *Sociedad urbana y salud pública España, 1860-1936*. Madrid: Los Libros de la Catarata.
- Guillem-Llobat, Ximo; Nieto gala, Agustí (eds.) (2020). *Tóxicos invisibles. La construcción de la ignorancia ambiental*. Barcelona: Editorial Icaria.
- Guillem-Llobat, Ximo; Garcia-Belmar, Antonio; Mengual, Imma (eds.) (2020). *Tòxics (in)visibles*. València: Universitat de valència.
- Enric J. Novella, Philipp Lersch y la psicología del adoctrinamiento. *Revista de Historia de la Psicología* 41(3):52-54 (2020)
- Enric J. Novella, *Germes, bodies and selves. Tuberculosis, social government and the promotion of health-conscious behavior in the early 20th century*. En: Karin Priem, Frederick Herman (eds.) *Fabricating Modern Societies: Education, Bodies and Minds in the Age of Steel*, Leiden, Brill, pp. 169-192 (2019).
- Pedro Ruiz-Castell, “Scanning Electron Microscopy”, in C. C M. Mody, J. D. Martin (eds.), *Between Making and Knowing: Tools in the History of Materials Research* (Singapore: World Scientific, 2020), pp. 503-512.
- Pedro Ruiz-Castell, "Los orígenes del Museo Nacional de Ciencia y Tecnología (MUNCYT) y la construcción del patrimonio científico-tecnológico en la España de la transición", *Dynamis* 40(2) (2020): 479-503.

El grup de recerca Histradcyt sobre Història de la Traducció Científica i Tècnica (GIUV2013-151) és una estructura de recerca de l'Institut Interuniversitari López Piñero. Els seus membres han participat activament, i de forma destacada, en la configuració de les activitats de recerca, formació i divulgació abans assenyalades, així com en la configuració dels recursos bibliogràfics i patrimonials que configuren les fortaleses principals del centre abans descrit. Les activitats del grup se centren en tres eixos: la recerca pròpiament aquesta, la seua difusió a través d'articles, l'edició de monografies i l'organització de Jornades biennals (en 2018 es va celebrar la IV) amb la finalitat d'establir un fòrum de debat amb membres de la comunitat científica interessats en la Història de la traducció.

Açò ens ha permès establir llaços amb investigadors de la Universitat de Verona (Itàlia), de Mont-real (Canadà) i de Lió2 Lumière (França) a més d'universitats espanyoles com l'Autònoma de Barcelona, la Complutense o la de Salamanca. El grup pertany així mateix a la Xarxa d'Excel·lència FFI2015-68705-REDT LLENGUA I CIÈNCIA. Entre les activitats i recerca del grup dels últims dos anys destaquen l'edició de volums com els titulats *Reconstruint el passat de la traducció*. L'últim ha estat dedicat a les impremtes/editorials i les obres científiques i tècniques traduïdes del francès a l'espanyol (segle XIX).(Granada: Comares, 2017). Alguns d'aquests volums han sorgit de les Jornades sobre "Història de la Traducció no literària" que el grup organitza des de 2012 en l'Institut López Piñero cada dos anys. La quarta edició va tenir lloc entorn de Traducció i ensenyament a Espanya (segle XIX). València, en novembre de 2018.

Reconstruyendo el pasado de la traducción (II)

A propósito de las imprentas/editoriales
y de las obras científicas y técnicas traducidas
del francés al español (siglo XIX)

Julia Pinilla Martínez
Brigitte Lépinette
(Eds.)

EDITORIAL COMARES

ERISOST (Estructura de Recerca Interdisciplinar de la Universitat de València en Sostenibilitat, Medi Ambient, Economia, Educació i Societat) és una unitat de recerca creada en 2009, que té per objectiu la consolidació de la cooperació interdisciplinar així com el reforçament i desenvolupament de noves línies de recerca en l'àmbit de la sostenibilitat. En ella s'integren investigadors de diversos departaments universitaris de la UV - Sociologia, Economia Aplicada, Estadística, Bioquímica i Biologia Molecular, Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials, Teoria de l'Educació-, constituint una estructura estable de recerca que participa en xarxes de recerca d'àmbit nacional, europeu i internacional, mantenint relacions continuades amb grups similars i prenent part en consorcis implicats en la presentació de projectes de recerca, oferint a més amb això un context formatiu adequat per a investigadors que s'inicien en aquest camp.

ERISOST, està dirigida a generar respostes a demandes socials i nous reptes derivats de la problemàtica de la sostenibilitat, amb la finalitat de transferir resultats que permeten tant redissenyar línies de recerca en funció de les necessitats de la societat, com reorientar les polítiques públiques aplicades en aquest àmbit.

Actualment està en fase d'informatització per a la seva posterior posada a disposició pública, un Fons de Documentació integrat per més de 80.000 notícies de premsa i documents vinculades a qüestions i problemàtiques derivades de la relació medi ambient societat.

En l'àmbit de la Universitat de València, ERISOST col·labora en el disseny i posada en pràctica de les diverses iniciatives formatives i plans d'actuació desenvolupats pel Vicerectorat de Sostenibilitat i Planificació.

<http://www.uv.es/erisost>

jose.r.rodriguez@uv.es

CONGRESSOS I SEMINARIS

Josep Lluís Barona Vilar

S'ha publicat l'article "The Rockefeller Foundation and the League of Nations: Public Health in Europe (1920-1945)" a la revista brasilera *História debates e tendências*, que publica l'Institut de Filosofia e Ciências Humanas da Universidade de Passo Fundo (PPGH/UPF). La revista ha dedicat un volum monogràfic a la "*Fundación Rockefeller y el desarrollo de la salud global: contornos locales y circulaciones internacionales*". L'article de JL Barona analitza les relacions de cooperació en salut pública entre la Fundació nord-americana i la Societat de Nacions durant el període entreguerres.

El projecte de recerca coordinat per JL Barona sobre "Catástrofe sanitaria y cooperación internacional en tiempo de crisis. Europa 1918-1945", iniciat al 2018 ha estat prorrogat pel Ministeri de Ciència i Innovació fins setembre de 2022. Aquest projecte contempla una exposició sobre las malalties infeccioses i la pobresa, que se realitzarà conjuntament entre les Universitat d'Alacant i València.

José Ramón Bertomeu Sánchez ha realitzat una estada de tres mesos en laboratori LARHRA (Laboratoire de recherche historique Rhône-Alpes) de Lió sota la direcció de Stéphane Frioux. Investigant respecte a la història dels plaguicides en el segle XX a França i Espanya gràcies a una ajuda BEST-2021 de la Generalitat Valenciana. Forma part del projecte d'investigació: *Tóxicos Invisibles: Química, Agricultura y Salud Pública (1940-1990)*. Ha participat en 2021 en el congressos:

Viviendo en un mundo tóxico (1800-2000). Conferència en el Foro Social Mundial. Disponible en

<https://www.youtube.com/watch?v=kaPNvFg5lf0&feature=youtu.be>

Journée d'études « Nouveaux chantiers d'histoire environnementale aux époques moderne et contemporaine » 18/06/2021 Centre Berthelot. LARHRA- Lyon 2, ENS Lyon.

http://larhra.ish-lyon.cnrs.fr/sites/default/files/event-files/affiche_je_environnement.jpg

"Forensic Cultures" 26-28 August 2021: <https://force.sites.uu.nl/call-for-papers-conference-forensic-cultures/provisional-conference-program-forensic-cultures/>

« Pesticides : dialogues interdisciplinaires en sciences humaines et sociales », 21 i 22 oct. 2021

MSH de Dijon, Université de Bourgogne. <https://calenda.org/851806?lang=es>

Carmel Ferragud coordina FalconAr, un nou recurs digital en accés obert: [FalconAr - Falconeria a la Corona d'Aragó](#). FalconAr és un projecte de recerca integrat per un grup d'investigadors formats en diverses disciplines interessats en l'estudi de la història falconeria, açò és, la caça amb ocells, i totes les activitats que s'hi relacionaven, durant l'Edat Mitjana i el Renaixement en l'àmbit hispànic, i molt particularment en el marc de la Corona d'Aragó. Està coordinat per [Carmel Ferragud](#) (Universitat de València) i [Ricardo M. Olmos de León](#) (Investigador independent) i ha començat gràcies a un projecte [AICO](#) (Generalitat Valenciana) de la Universitat d'Alacant, dirigit per Antoni Mas i Miralles. FalconAr s'inscriu dins una línia d'investigació que se suma al web del grup [Ciència.cat](#), dirigit per [Lluís Cifuentes](#) (Universitat de Barcelona) al qual pertanyen els dos coordinadors.

Carmel Ferragud té previst participar en col·laboració amb Carme Llanes, al Congrés Drugs and Colours 2021 [1st European Symposium on Drugs & Colors in History: from the past to the present. Revisiting ancient Pharmacies, Apothecaries, Spezierias & Workshops] València 20, 21 i 22 d'octubre de 2021. Ponència: "From the apothecary to the Painter's Workshop: The apothecaries who sold materials to the painters of the Crown of Aragon during the low Middle Ages".

<https://www.uv.es/drugsandcolor/program.html>

El proper dia 18 de novembre de 2021 participarà amb la conferència "Francisco Franco i la polèmica sobre el beure fred" a la Casa de la Cultura de Xàtiva i amb altra conferència en el XVII Congrés d'Història de Barcelona "Ciudadania i Salut: la lluita essencial" a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona els dies 24, 25 i 26 de novembre de 2021.

Ximo Guillem-Llobat va participar entre el 16 i el 17 de setembre al simposi "Las bases ambientales del desarrollo económico español en el largo plazo" a la Universitat de Granada amb la comunicació que porta per títol "Las múltiples identidades de las sustancias tóxicas y su regulación a finales del siglo XIX y principios del siglo XX. Sacarina, ácido cianhídrico y los humos de Huelva".

Del 24 al 26 de setembre amb José Ramón Bertomeu participen en el congrés internacional "Agri-food Policies as Science and Technology Politics since 1850. Knowledge, Environment, Society" que ha estat organitzat per Stathis Araposthatis (National and Kapodistrian University of Athens) i Sabine Clarke (University of York) amb una comunicació que porta per títol "Rural Films on Pesticides in Spain (1910-1950): Agnotology, agronomic programs and the making of the pesticide treadmill".

El 5 d'octubre impartirà la conferència amb el títol "¿Qué aceites son comestibles? Aportaciones y silencios de los expertos en el estado español (1880-1936)" dins del cicle de seminaris anual "Alimentos modernos: Riesgos, políticas y experiencias. Siglos XIX y XX" que ha estat organitzat des de la Universidad Andrés Bello de Santiago de Chile.

Leticia Fernández-Fontecha amb contracte Juan de la Cierva és investigadora a l'Institut Interuniversitari López Piñero i actualment treballa en la recerca i redacció de l'obra de teatre *Hysteria from the Archives* – data d'estrena, 2022. Altres treballs són:

Investigació i redacció del llibre *A Favor o en Contra: los autores toman partido en la Guerra Civil española* – data de publicació: hivern 2021, editorial La Uña Rota i del llibre monogràfic, *Childhood, Pain and the Emotions: A Modern Medical History* – data de lliurament a Cambridge University Press: hivern 2021.

Traducció a l'anglès i edició del llibre de poesia *La piel o el cuerpo* – data de publicació de The Skin or the Body: octubre 2021, editorial Happy Apples Press

Investigació y redacció del llibre sobre la intersecció entre el dolor i el exili *After the Illness* – data de lliurament a la editorial Seven Stories Press: estiu de 2022 i finalment la redacció de la novel·la "*Maldita Belleza*" i del llibre de poesia "*Hogar y desolación*" – lliurada als editors.

Javier Fernández Galeano amb contracte Juan de la Cierva Formació és investigador a l'IILP, és doctor en història per Brown University. La seua investigació gira entorn de la sexualitat a l'Argentina i Espanya en el segle XX, posant l'èmfasi en estratègies de resistència eròtica i cultural. Amb anterioritat, Javier va completar sengles llicenciatures en història i antropologia en la Universitat Complutense de Madrid, obtenint el premi extraordinari en ambdues, així com un màster en història en The New School de Nova York com a becari Fulbright. El seu treball ha aparegut publicat en el Journal of the History of Sexuality, Encrucijadas, i el Latin American Research Review, entre altres revistes.

Panel sobre "Archivos y derechos humanos." Organitzat en agost de 2020 por la Fundación para la democracia. <https://www.youtube.com/watch?v=BOX-LwLYMsA>

Javier també va participar el passat mes de juny amb les següents conferències:

17 de juny, Universidad Complutense de Madrid, "El petardeo en la cultura material gay del tardofranquismo y la transición: Un viaje a través de la memoria oral de Serafín Fernández Rodríguez",

25 de juny, "Homosexuality, sexual abuse, and forensic medicine in Francoist Spain, 1955-1975", Conferència sobre 'Sexual violence in modern southern European history', Co-hosted by the Sexual Harms and Medical Encounters (SHaME) project at Birkbeck College, London, and the Research Centre for the Humanities, Athens.

Raúl Lorente (IILP) i el professor Josep Banyuls del Departament d'Economia Aplicada, tots dos de la Universitat de València, han estat seleccionats com a avaluadors externs del projecte LATWORK <http://www.latwork-project.eu/> és un projecte europeu ERASMUS+ finançat per la UE per al desenvolupament d'estructures i capacitats de investigació centrades en l'estudi i anàlisi del fenomen de la informalitat laboral en 9 universitats de tres països llatinoamericans: concretament els socis són universitats llatinoamericanes de Brasil, Argentina i Xile, i 3 socis europeus: la Universitat d'Alacant, la Universidade de Coimbra, Portugal, i The University of Aberdeen, UK. El projecte té una durada de tres anys, iniciant-se al gener de 2019, i contemplant-se en l'apartat de l'avaluació externa que realitzaran els professors de la UV, una avaluació intermèdia i una avaluació al final d'aquest.

Enric Novella professor d'història de la ciència, ha obtingut un nou projecte d'investigació concedit a l'Institut López Piñero: **CLINSUB**. Dins del Programa Estatal d'I+D+i Orientada als Reptes de la Societat (Modalitat Generació de Coneixement), el Ministeri de Ciència i Innovació ha concedit financiació per a un nou projecte d'investigació de l'Institut López Piñero. En aquest cas, es tracta del projecte "**La clínica de la subjectivitat. Història, teoria i pràctica de la psicopatologia estructural**" (CLINSUB), l'investigador principal del qual és el professor d'història de la ciència de la Universitat de València i investigador de l'IILP Enric Novella. El projecte (del qual s'adjunta una breu descripció més avall) compta amb la participació d'una desena de professionals procedents dels camps de la psicopatologia, la psiquiatria clínica, l'antropologia, la psicologia i la història, i el seu període d'execució s'estendrà fins al 31 d'agost de 2025.

Partint de la hipòtesi de que la psiquiatria s'enfronta actualment a una important crisi de legitimitat que, en bona mesura, es deriva de la seua insistència a abordar l'estudi de la subjectivitat amb els mètodes i les categories de la ciència natural (just en un moment històric en el que la vivència personal dels trastorns mentals troba una projecció cada vegada més gran en l'imaginari cultural), aquest projecte d'investigació es proposa examinar des d'una perspectiva multidisciplinària (històrica, filosòfica, clínica, antropològica, ètica i literària) els orígens, fonaments, possibilitats i implicacions d'una aproximació holística, complexa, reconstructiva i hermenèutica a l'experiència de la bogeria i el patiment psíquic com la propugnada per la psicopatologia estructural i, més concretament, per la psicopatologia d'inspiració fenomenològica. D'aquesta manera, el projecte pretén abordar fonamentalment (1) els orígens i fonaments de la psicopatologia estructural a l'Europa de el període d'entreguerres; (2) la recepció, circulació i apropiació dels principis, conceptes i categories de la psicopatologia fenomenològica i existencial en la psiquiatria espanyola des de mitjans de segle XX; i (3) la rellevància actual del projecte, els objectius i els mètodes de la psicopatologia estructural des del punt de vista assistencial, ètic i epistemològic en el context de la insatisfacció regnant amb l'empobriment de l'activitat psicopatològica i el creixent interès historiogràfic i cultural per l'experiència de l'alteritat i les narratives de la malaltia mental.

José Manuel Rodríguez , el passat 27 de setembre, participà al debat “La societat civil al mediterrani teixint ponts una dècada després de les primaveres mediterrànies”, en la presentació de l'obra *Bridging the sea* amb Med Dialogue, dins dels Debats Vius del Mediterrani, a la Facultat de Ciències Socials de la UV.

Josep Simon

Presentem el canal de vídeo "History of Science" de les universitats de Coimbra i Aveiro, coordinat per Roberto Machado Junior i Carlos Adriano Cardoso, amb entrevistes a historiadors de la ciència iberoamericans i europeus. Josep Simon participa amb entrevista publicada durant el mes d'agost, en la que presenta l'Institut interuniversitari López Piñero, els seus programes i museu, així com el seu treball com investigador de la cultura material de la ciència. Enllaç al vídeo: <https://youtu.be/zRa-Q9svkyg>

SEMINARIS I PRESENTACIONS

L'IILP desenvolupa tots els anys cicles de seminaris d'investigació al voltant de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, en què participen alguns dels més coneguts especialistes internacionals d'aquests temes. Els seminaris tenen habitualment lloc a la sala de conferències de l'IILP a partir de les 16 h., però a causa de les circumstàncies excepcionals es continuarà celebrant regularment de manera virtual.

També hi ha cicles amb col·laboració amb altres institucions que tenen altres horaris i llocs. Totes les sessions són obertes al públic. Els seminaris estan coordinats actualment pel professor Enric Novella (Enric.Novella@uv.es).

La llista següent informa del programa provisional dels seminaris previstos per al segon semestre del 2021. Malgrat tot, es recomana consultar la pàgina web de l'IILP: www.uv.es/ihmc, en què la informació està actualitzada. Com altres anys, qualsevol proposta de seminari o col·laboració serà sempre ben rebuda. Volem agrair a totes les persones que han participat les seves aportacions a la qualitat d'aquest seminaris.

Seminaris previstos per al proper curs 2021-22 (online a les 18:00h.)

Octubre 2021

6 d'octubre a les 18 h.: Presentació del Projecte “Sabers en Acció”. Presentació coordinada per José Ramón Bertomeu Sánchez, director IILP-UV, i Judit Gil Farrero (editora de “sabers en acció”) amb la participació de membres de l'equip de redacció.

28 d'octubre a les 18 h.: Presentació de resultats del projecte “La falconeria a la Corona d'Aragó”. Seminari: “La falconeria a la Corona d'Aragó: la medicina, la ciència i la tecnologia en la caça amb ocells de presa” (Carmel Ferragud IILP-UV i Ricardo M. Olmos de León (Investigador independent)

Novembre 2021

Cicle “La cultura material de la psiquiatria” (Enric Novella IILP-UV)

10 de novembre a les 18 h. (més informació en breu)

17 de novembre a les 18 h. (Seminari: “L'electroxoc a la València de la postguerra”, ponent: Javier Balaguer, investigador predoctoral)

24 de novembre a les 18 h. (més informació en breu)

2022

Febrer 2022: Cicle “Nuevas perspectivas de género” (Javier Fernández Galeano, IILP-UV, contracte Juan de la Cierva)

Març 2022: Presentació del llibre “La piel o el cuerpo” (Leticia Fernández-Fontecha, contracte Juan de la Cierva- IILP-UV)

Maig 2022: Cicle “Sensitive Sources” (Leticia Fernández-Fontecha, IILP-UV, contracte Juan de la Cierva)

BIBLIOTECA

La Biblioteca Historicomèdica “Vicent Peset Llorca” reuneix fons antics i moderns relacionats amb la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. La secció de publicacions d'història conté més d'11.000 monografies, una de les col·leccions de revistes especialitzades més importants en aquesta àrea (moltes consultables en línia) i una sala d'obres de referència amb més de 1.000 títols d'accés directe que ha sigut recentment reorganitzada i, actualitzada amb la compra dels principals manuals, diccionaris, tractats i altres obres de consulta publicades als darrers anys.

El fons antic consta d'uns 20.000 volums, dins dels quals destaquen, per exemple, els donats per Peregrí Casanova, amb una nombrosa col·lecció de textos darwinistes, León Sánchez Quintanar, Enrique Ferrer i Viñerta i la família Peset, la biblioteca de la qual constitueix un dels nuclis essencials de la col·lecció. La biblioteca disposa de més de 3.000 llibres mèdics des dels segles XVI al XVIII, i al voltant de 15.000 llibres dels segles XIX i XX, a més de col·leccions importants de revistes mèdiques d'aquests períodes.

GUIES TEMÀTIQUES

La Biblioteca ofereix dues guies temàtiques:

- [Museus d'Història de la Ciència, la Medicina i la Tecnologia](#)
- [Col·leccions digitals per a la Història de la Ciència](#) llibres i revistes, material gràfic i audiovisual, instruments científics...)

**Institut
Interuniversitari
“López Piñero”**
Directora de la
biblioteca:
Pilar Aguiló Lúcia

Amb elles s'intenta oferir una nova eina per als investigadors de la ciència i recopilar molta informació que es troba dispersa en *el núvol*.

ÚS DE LA BIBLIOTECA HISTORICOMÈDICA “VICENT PESET LLORCA” EN TEMPS DE LA COVID

La Biblioteca des del dia 20 de setembre de 2021 torna a obrir com abans de la pandèmia.

- **Sala d'estudi del 1r pis.**

S'obre al 100% del seu aforament, pendent del mediador de CO₂. Si els valors foren superiors a 800, tornariem al 50 %.

Hi haurà desinfectant i paper perquè cada usuari pugui netejar el seu lloc abans d'ocupar-lo.

- **Sala d'Investigadors del 2n pis.**

Encara que s'obri, també, al 100% és convenient demanar cita a la biblioteca bibhismed@uv.es, especificant els materials que es volen consultar per a tindre'ls preparats.

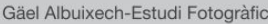
S'ofereix l'opció de digitalitzar alguns materials, sempre que siga possible, per a facilitar el treball dels investigadors.

- **Préstec.** Torna a ser com en 2019

Per a qualsevol dubte podeu contactar amb el personal de la Biblioteca en el correu bibhismed@uv.es o per telèfon 96 392 63 20.

El proper dia 12 de novembre a les 12 hores tindrà lloc l'acte d'entrega del facsímil de la taula periòdica basada en el sistema del químic Andreas von Antropoff que es va localitzar a l'Institut Públic d'Educació Secundària Sant Vicent Ferrer de València, amb motiu del concurs organitzat en commemoració del 150 aniversari de la Taula Periòdica. Es tracta d'una de les taules periòdiques més antigues identificades al nostre entorn i té un elevat valor patrimonial. La taula periòdica ha estat magníficament restaurada per l'equip de Restaura'M2 gràcies al finançament aportat per l'empresa SPB que, fent mostra d'una gran generositat i ferm compromís amb el patrimoni científic valencià, ha donat un facsímil a la Facultat de Química. La taula periòdica original es conserva actualment a la biblioteca Vicent Peset Llorca de l'Institut Inteuniversitari López Piñero de Universitat de València, on també és possible contemplar una versió facsímil semblant al segon pis del Palau Cerveró. Més informació:

A l'acte d'entrega assistiran representants de l'equip rectoral de la Universitat de València, Adela Mauri degana de la Facultat de Químiques, el president de SPB Miguel Burdeos, José Ramón Bertomeu, director de l'Institut Interuniversitari López Piñero, Míriam Rodríguez i María Valero, de l'equip Restaura'M2, i representants de la direcció de l'Institut Sant Vicent Ferrer.

Projecte d'investigació “125 anys d'història de la Facultat de Química de la Universitat de València” per Miguel Ángel Alegre

Gràcies la beca predoctoral de la Universitat de València obtinguda mitjançant convocatòria competitiva, Miguel Ángel Alegre (antic estudiant del màster d'història de la ciència i comunicació científica) desenvolupa un projecte d'investigació centrat en la recollida de fonts primàries i secundàries pertanyents al període de temps comprès entre 1939 i 1979 per al projecte d'investigació 125 anys d'història de la Facultat de Química de la Universitat de València.

Han estat consultats molts materials valuosos de l'Arxiu Històric de la Universitat de València, com ara llibres d'actes de juntes, orles, fitxes d'assignatures, plans d'estudi i altres documents administratius relacionats amb els professors, alumnes i personal de la Facultat de Ciències. S'ha transcrit gran part de la informació dels llibres d'actes de juntes, una font extraordinària per a comprendre l'evolució de l'equip governamental de la facultat, els seus integrants i els diferents conflictes d'aqueixos anys. Així mateix, i amb la finalitat de tenir una aproximació a la producció científica, s'han les tesis i tesines que es trobaven guardats en diverses dependències, amb el que s'ha ampliat els registres de la Biblioteca de la Universitat de València. A partir d'aquestes i altres fonts s'està elaborant una llista de professorat de la Facultat d'aqueixa època, i un estudi estadístic de l'alumnat, analitzant variables com el gènere, lloc de naixement i de residència, any de la seua primera matrícula, data presentació de la tesina, estudis de doctorat, etc. Es pretén tenir així obtenir dades per a un retrat col·lectiu de les persones protagonistes del desenvolupament de la institució, el qual es complementarà en aquesta tardor de 2021 amb diverses entrevistes mitjançant les tècniques de la història oral.

Així mateix, actualment es treballa en diverses fonts legislatives, i particularment el BOE en la seua versió electrònica per a fer una selecció de les ordres i articles relatius a la Facultat de Ciències de la Universitat de València, com ara nomenaments de catedràtics, depuració de càrrecs... És de destacar també que, amb la generosa col·laboració del professorat de la Facultat de Química, s'ha reunit divers material instrumental científic per al seu estudi i inclusió en la base de mitjançant aquesta col·laboració fotografies, anotacions de classe, articles d'investigació i altres documents procedents d'arxius personals.

Les persones que puguin aportar documents, fotografies o simplement informació en qualsevol d'aquests i altres aspectes de la Facultat de Ciències poden contactar amb Miguel Angel Alegre a través de l'email: Miguel.Alegre@uv.es.

MUSEU

Durant el pròxim curs 2021-2022 el treball al Museu en els seus tres eixos principals (Conservació, Investigació i Educació), abordarà els següents elements: Millorar la qualitat tècnica i científica dels sistemes d'informació del Museu; Desenvolupar la col·lecció mitjançant investigació i organització de sessions de treball al voltant d'alguns dels seus objectes; Fomentar la realització de pràctiques curriculars i extra-curriculars al Museu; Fomentar la relació entre les col·leccions del Museu i la investigació i docència desenvolupada a l'IILP; i com sempre recolzar el desenvolupament d'exposicions temporals a l'IILP, i també l'ús i producció de recursos digitals al voltant d'aquestes en col·laboració amb el Vicerectorat de Cultura. En aquests moments estem enlllestint la sol·licitud de reconeixement com a "Col·lecció museogràfica permanent" de la Col·lecció Científico-Mèdica de l'IILP-Seu Universitat de València per part de la Generalitat Valenciana.

El Museu d'Història de la Medicina i de la Ciència de l'IILP disposa d'una col·lecció molt àmplia d'instruments científics i mèdics procedents de la Universitat de València. Fruit del treball dels seus investigadors, és el catàleg col·lectiu que es pot consultar a <http://www.instrumentscientifics.org/>. Aquests objectes són, al mateix temps, fons històriques úniques, eines per l'ensenyament de les ciències i materials museogràfics que es fan servir en exposicions temporals i permanents. El museu, per tant, gestiona l'adquisició, conservació i investigació d'aquest patrimoni, així com totes les tasques relatives a la seua difusió i exhibició. D'aquesta manera tracta de posar a l'abast d'investigadors i divulgadors totes les potencialitats de la cultura material de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'actualitat, el nou conservador del museu és el professor **Josep Simon Castel** (josep.simon@uv.es) i el treball amb les col·leccions del museu es desenvolupa amb la participació i col·laboració activa dels **voluntaris culturals** de la Universitat de València. Les persones interessades en les activitats del museu poden contactar amb el seu conservador per tal de plantejar donacions, col·laboracions i projectes d'investigació històrica, de divulgació o museístics. Una part selecta de la col·lecció es pot contemplar en les exposicions permanents de l'IILP que es troben al Palau Cerveró (Plaça Cisneros, 4) i a la Facultat de Medicina de la Universitat de València (Av. Blasco Ibáñez, 17). Els instruments es fan servir també habitualment en les exposicions temporals que organitza l'IILP i altres institucions que sol·liciten aquests objectes. Des del museu també s'encoratja els estudiants del Màster Interuniversitari en Història de la Ciència i Comunicació Científica (Universitat de València, Universitat d'Alacant i Universitat Miguel Hernández d'Elx) a utilitzar els objectes de la col·lecció per desenvolupar treballs.

Durant el curs 2020-21, el Museu ha adquirit un gran volum de noves peces (entre 500 i 1000 peces). Per una banda un gran contingent de peces que eixiren de la facultat de medicina i estigueren deslocalitzades durant més d'una dècada en un magatzem d'una altra institució. Per altra banda algunes peces procedents de la consulta del dermatòleg Joaquín Calap, així com algunes peces odontològiques procedents de la Clínica Odontològica de la universitat i emmagatzemades prèviament al Col·legi Major Lluís Vives.

Durant el curs 2021-2022 procedirem a iniciar l'inventari i catalogació d'aquestes peces. Si esteu interessats a participar en aquest esforç col·lectiu de recuperació de fons patrimonials, contacteu a Josep.Simon@uv.es

Visites guiades

Els instituts d'ensenyament secundari i altres grups interessats a visitar les col·leccions poden fer-ho amb un email a visites.guiades@uv.es

Telf: 96 353 10 76

Més informació en:

- <https://www.uv.es/fundacio-general-voluntariat-cultural/ca/activitats.html>
- <https://www.uv.es/uvweb/cultura/ca/patrimoni-cultural/visites-guiades-1285873386229.html>
- <https://www.uv.es/ihmc>

Voluntariat

Qualsevol persona interessada per ser voluntària cultural de la Universitat de València ha de sol·licitar-ho a voluntariat.cultural@uv.es . El personal voluntari rebrà una formació general en temes de voluntariat i una formació específica per tal de presentar les col·leccions de l'IILP amb la participació de l'equip de comissaris del centre.

Les condicions general per a ser "Voluntari/a Cultural UV" venen establides

ací: <https://www.uv.es/fundacio-general-voluntariat-cultural/ca/ser-voluntari/condicions-generals.html>

Novetats al Museu

Reacondicionament Magatzem

Durant el curs 2021 férem un reacondicionament important del Magatzem del Museu, instal·lant al voltant de 20 prestatgeries noves i assegurant i redistribuint els fons del Museu - procés desenvolupat durant la major part del curs acadèmic per Josep Simon. José Ramón Bertomeu coordinà també amb la Facultat de Química l'eixida d'un gran nombre de productes químiques per als quals el Museu no té condicions especialitzades d'emmagatzemament. Durant l'inici del curs 2021-2022 completarem la instal·lació d'una sèrie de compactes per a un emmagatzemament més adient d'algunes de les peces.

Préstecs

Durant el curs 2020-2021 el Museu ha rebut sol·licituds de préstecs per part d'institucions com el Museo Histórico Militar i el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. En l'actualitat estem en diàleg amb aquestes institucions per a possibles cessions temporals de peces.

Formació

Durant el curs 2020-2021 el Museu ha tingut 2 estudiants en pràctiques: Andrea Pérez de Tudela Gil, estudiant del Màster en Gestió Cultural (UV-UPV) que realitzà treballs d'inventariat d'alguns dels fons del Museu, i Lluís Pascual, estudiant del nostre Màster en Història de la Ciència i Comunicació Científica, que treballà en el disseny i identitat del Museu, així com al seva connexió amb un projecte de Rutes d'història de la ciència que forma part del seu Treball Final de Màster. Durant el curs 2021-2022 l'Institut oferirà dos cursos al programa de La Nau Gran que tenen vinculació amb el Museu. El primer, coordinat per Carmel Ferragud i amb la participació de José Ramón Bertomeu, Ximo Guillem, Enric Novella i Josep Simon és una introducció a la Història de la Ciència que inclou dues sessions pràctiques al Museu, impartides pel seu Conservador. El segon, dedicat a Rutes d'Història de la Ciència a la ciutat de València, està coordinat per Lluís Pascual, Josep Simon i Carmel Ferragud i tindrà com a seu i inici de rutes el Museu i l'Institut, i les seves exposicions permanents i col·leccions patrimonials, així com l'exposició permanent que tenim també a la Facultat de Medicina.

EXPOSICIONS

Tornen les visites guiades al Palau Cerveró.

L'Institut Interuniversitari López Piñero disposa d'exposicions temporals i permanents amb imatges, textos i instruments que permeten reflexionar al voltant de la ciència, la tecnologia i la medicina amb noves perspectives crítiques i plantejaments lúdics i alternatius. Després de mesos de tancament forçat per les condicions sanitàries tornem a obrir les portes del Palau Cerveró als grups d'estudiants i professorat amb guies que ajuden a dirigir les mirades i plantejar qüestions de caire general i particular.

EXPOSICIÓ:

L'EXPERIMENT COM A OBRA D'ART. 125 anys creant química en la Universitat de València

Comissariat: Josep Simon Castel
José Ramón Bertomeu Sánchez

L'exposició [L'experiment com a obra d'art](#) presenta una selecció d'instruments científics i imatges científico-tècniques del vinculades al context de l'antiga Facultat de Ciències de la Universitat de València i en particular dels seus estudis de química. Celebra així la creació de la Facultat de Ciències recuperant l'estatus que mereixen les seves creacions dins del context artístic-expositiu, per fer justícia a la cultura material de la ciència i a les persones que han lluitat per conservar-la a la Universitat de València. Ho fa presentant un selecte grup d'obres i instruments durant els últims 125 anys gràcies a la col·laboració d'un equip ampli de persones especialistes en el disseny gràfic, la documentació, la tecnologia de l'exposició, la museologia científica i la història de la ciència.

L'exposició [L'experiment com a obra d'art](#) presenta una selecció d'instruments científics, llibres i imatges científico-tècniques vinculades al context de l'antiga Facultat de Ciències de la Universitat de València i en particular dels seus estudis de química. Segueix el relat d'una exposició canònica d'art, però subverteix les expectatives de les persones visitants mitjançant la substitució de les peces ordinàries de l'expositor artístic (pintura, escultura, gravat...), per instruments científics, màquines, tecnologies, així com les representacions visuals produïdes per aquests en el seu acte de servei a la ciència. Es tracta d'un homenatge a les noves mirades de l'art que han posat la ciència, la tecnologia i la medicina al centre d'un univers semiòtic de sabers i pràctiques socials i culturals. Amb aquesta perspectiva divergent, l'exposició perfora les fronteres de la curadoria tradicional per ressituat l'objecte tecno-científic dins d'una xarxa de ingredients literaris i artístics al servei de la creativitat de les persones visitants. Aquesta flexibilitat interpretativa permetrà gaudir de l'exposició a un espectre ampli de persones amb interessos, formacions i objectius diferents.

L'exposició disposa d'una pàgina web i materials didàctics que permeten preparar la visita:

<https://www.uv.es/webquimica/info.html#>

Són ja possibles les visites guiades amb grups educatius: visites.guiades@uv.es

Organitza:

Vicerektorat de Cultura i Esport de la Universitat de València
Institut Interuniversitari López Piñero
Facultat de Química de la Universitat de València

Més informació: [\[+\]](#)

Versió online:

<https://www.uv.es/webquimica/info.html#>

La pedra de la bogeria. Una història de la terapèutica psiquiàtrica

Pròxima exposició de l'Institut López Piñero al Palau de Cerveró (maig/2022)

El Museu acollirà durant el curs 2021-2022 l'exposició temporal "La pedra de la bogeria" comissionada per Xavier Balaguer i Enric Novella. Estarà connectada amb una altra exposició "La Nau dels bojos" al Centre Cultural La Nau (comissariada per Cándido Polo i Ana Hernández) i coincidirà amb la celebració a l'Institut) de les XII Jornadas Nacionales de Historia de la Psiquiatría.

Des de l'Antiguitat clàssica, la presència d'un model mèdic al voltant de la bogeria (identificada com una afectació més o menys aparent del llenguatge, la conducta o la competència psicosocial) ha propiciat la utilització de tractaments somàtics molt diversos. Així, la concepció tradicional de la bogeria com un desequilibri humoral que compromet les facultats rectores del cervell va promoure la intervenció sobre les anomenades coses no naturals (l'alimentació, el descans, les passions), la pràctica de maniobres com trepanacions i sagnies, i, sobre tot, l'administració de matèria mèdica d'origen vegetal: purgants com l'agàric blanc, el ruibarbre i l'el·lèbor (especialment indicat per als malenconiosos) o sedants com la càmfora, el cascall i el xarop d'absenta. Bona part d'aquests remeis foren utilitzats fins molt després de l'aparició de la psiquiatria com a especialitat mèdica, que –més enllà d'instaurar un nou dispositiu institucional (el manicomi moral)– no va comptar amb un ventall propi de recursos terapèutics fins a ben entrat el segle XX. De fet, pot dir-se que l'era de la moderna terapèutica psiquiàtrica no va iniciar-se fins el 1917 amb la introducció de l'anomenada malarioteràpia de la paràlisi general progressiva pel psiquiatre austríac Julius Wagner-Jauregg. A partir d'eixe moment, això sí, es van desenvolupar ràpidament una sèrie de tractaments més o menys "heroics" (d'una certa eficàcia, però de caire agressiu) per tal de pal·liar expeditivament els símptomes més dramàtics i disruptius de la "malaltia mental", entre els que cal destacar la insulinoteràpia, el xoc cardiazòlic, l'electroxoc i la psicocirurgia, el més polèmic de tots ells. Poc després, la dècada de 1950 va viure la irrupció de la psicofarmacologia, introduint-se successivament diversos medicaments per al tractament d'estats i condicions com la mania, l'esquizofrènia, la depressió o l'ansietat. Com es sabut, aquests fàrmacs es troben avui en dia entre els medicaments més consumits per la població, de manera que

representen un negoci milionari i una porció molt destacada de la despesa farmacèutica. Prestant una atenció especial al seu arrelament en determinats contextos socials i institucionals, a la seua projecció cultural i a les controvèrsies que ha suscitat el seu ús al llarg de la història, la present exposició proposa un recorregut detallat per tota aquesta panòpia de remeis amb els que la medicina ha tractat (i tracta) d'extirpar la irredempta "pedra de la bogeria" i el patiment psíquic.

*El Bosco, Extracció de la pedra de la bogeria (1494)
[fragment], Museu del Prado.*

El Museu està obert a propostes d'altres exposicions temporals. Per a més informació podeu contactar a Josep.Simon@uv.es o Jose.R.Bertomeu@uv.es

ENSENYAMENT I DIVULGACIÓ DE LES CIÈNCIES

L'IILP ofereix nombrosos recursos per a tots els nivells de formació dins de l'ensenyament de les ciències, tant de primària i secundària, com universitari o de formació del professorat. Els recursos de la biblioteca són habitualment emprats per part del professorat interessat a fer servir la història dins de l'ensenyament de les ciències. Les exposicions disposen habitualment de guies educatives a l'abast del professorat que vol visitar-les amb els seus estudiants. També acull a professorat convidat que vol fer recerca educativa amb les fonts d'aquesta institució. Els professors de l'IILP imparteixen cursos de formació d'història de la ciència dins dels màsters de formació del professorat.

Dins d'aquesta línia, han estat organitzades set [jornades matinals](#) de formació destinada al professorat. La primera sessió fou el mes d'abril de 2016 amb el tema: **“Ciència, història i gènere”** (amb Capitolina Díaz, UV) La segona ha estat organitzada el mes de novembre de 2016 amb el CEFIRE, l'institut Lluís Vives de València amb el tema: **“Els instruments científics”** (amb Alfons Zarzoso, Museu d'Història de la Medicina de Catalunya). La tercera matinal va ser realitzada al mes de maig de 2017 al voltant del tema **“La ciència en acció”** (amb la participació d'Eduard Aibard, UOC). L'objectiu principal fou promoure la discussió respecte als mites del mètode de la ciència a partir dels estudis d'història i sociologia de la ciència. La V matinal d'història de la ciència tingué lloc els dies 1 i 2 de març de 2019 sobre el tema: **“150 anys de la taula periòdica: Passat i present de les aules de ciències”**. Les [sessions](#) disposen d'un dossier de materials i una llista de recomanacions bibliogràfiques per a continuar estudiant el tema. L'objectiu final és la consolidació d'un grup de treball, amb objectius de més llarga durada. La VI Matinal (amb Luis Moreno, UV) va tindre lloc a Alacant al febrer de 2020 amb centre d'atenció fonamental els **Museus de ciència com altres espais d'aprenentatge de les ciències**. La VII Matinal **“Humanitats digitals i ensenyament de les ciències”** es va realitzar els dies 26-27 de febrer i 5 de març de 2021. La propera matinal es desenvoluparà a les darreres setmanes del mes de febrer de 2022 al voltant del tema **“Rutes de la ciència: Aprendre i gaudir de la ciutat”**. Més informació: [\[+\]](#)

Les persones interessades en qualsevol d'aquestes activitats relacionades amb la història i l'ensenyament de les ciències poden connectar amb la direcció del centre: bertomeu@uv.es. L'IILP organitza cursos d'història i divulgació de la ciència dirigits a les persones majors amb col·laboració amb la [Nau Gran](#). També s'organitzen itineraris científics per la ciutat de València. L'IILP està obert a qualsevol altra forma de col·laboració amb professorat dels diversos nivells educatius dins de les línies assenyalades.

SABERS EN ACCIÓ

Sabers en acció és una publicació periòdica (ISSN: 2696-743X) d'humanitats digitals desenvolupada per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica i l'Institut Interuniversitari López Piñero (UMH-UA-UJI-UV) dedicada als estudis històrics i socials sobre ciència, tecnologia, medicina i medi ambient. El manual electrònic ofereix relats curts de presentació general dels diferents temes, amb un propòsit didàctic i sòlidament fonamentats en la investigació històrica i una llarga bibliogràfica que permet continuar la investigació dels assumptes tractats. Els temes i l'aproximació ofereixen vies de fugida dels relats hegemònics basats en grans genis, biaixos de gènere, trajectòries de progrés i imatges eurocèntriques.

El manual està pensat en diversos volums. El [primer volum](#) és cronològic i ja està publicat en català i castellà. El [segon volum](#) és temàtic i està en procés de publicació. Fins ara s'han publicat els apartats dedicats a “Perspectives de gènere”, “Sabers experts”, “La pluralitat de sabers i pràctiques de la medicina”, “Ciència i religió”, “Els públics de la ciència”, “Ciència i llengua”, “Tecnologies en acció”, “Medicina, bogeria i societat”, “Medi ambient”, “Alimentació i salut” i “Espais i llocs”. Actualment s'està publicant l'apartat “Cultures visuals” i durant les properes setmanes i mesos es publicaran els capítols dedicats a “Controvèrsies”, “Ciència i literatura”, “Cultura material”, “Epidèmies”, “Geografies”, “Medicaments i salut” i “Llei”. Hi haurà una [presentació](#) general del projecte el dia 6 d'octubre a les 18 h.

Tots els capítols són accessibles de forma lliure i gratuïta al portal <https://sabersenaccio.iec.cat/>

A les xarxes socials : <https://twitter.com/sabersaccio>

@sabersaccio

[#Sabenac](#)

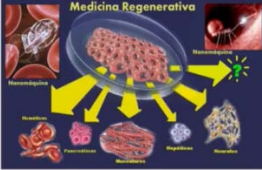

MOOC HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA

El curs 2016-2017, la Universitat de València va llançar un programa pilot per a produir cursos de vídeo en format obert i dirigit a un públic ampli. El contingut estarà disponible en diverses plataformes durant aquest curs 2020-2021: MIRIADAX: <https://miriadax.net/home>. Youtube: <https://goo.gl/1LhPq1>.

L'IILP ha participat amb un curs de 10 mòduls dedicat a una introducció general a la història de la ciència, la tecnologia i la medicina. Cada mòdul consta de 5 píndoles d'uns 5 minuts. Per afrontar aquest repte, s'ha adoptat una estructura cronològica senzilla que se superposa a una organització temàtica. D'aquesta manera, cada mòdul aborda un període històric des d'un grup d'espais, biografies i objectes que permeten destacar certes característiques particulars. S'ha optat per una presentació nova, d'acord amb les noves tendències historiogràfiques. Abandonant la vella història dels descobriments i els grans genis, s'ha elaborat un recorregut per les maneres de conèixer i fer en la història que permet endinsar-se en les pràctiques socials i culturals, associades amb la ciència, la medicina i la tecnologia.

S'aborden així, personatges, objectes i espais poc habituals en els relats tradicionals, però, molt significatius per a estudiar aspectes de la ciència, la tecnologia i la medicina. En l'elaboració del curs, a més, del taller d'audiovisuals de la UV, han participat: [Carmel Ferragud](#) (IILP), [José Pardo Tomás](#) (Milà i Fontanals, CSIC, Barcelona), [Antonio García Belmar](#) (Universitat d'Alacant), [José Ramón Bertomeu](#) (IILP), [María José Báguena](#) (IILP), [Ximo Guillem](#) (IILP), [Josep L. Barona](#) (IILP), [Pedro Ruiz Castell](#) (IILP). La primera edició del curs MOOC va desenvolupar-se durant els darrers mesos de juny i juliol de 2019 amb la participació d'un miler d'estudiants, dels que més d'un terç (356) l'han finalitzat amb l'obtenció del seu diploma a meitat de juliol. La segona edició va ser durant els mesos de maig i juny de 2020 amb una inscripció de quasi dos mil estudiants, dels que també més d'un terç (562) finalitzaren el curs. Segons les estadístiques, els dos grups més nombrosos d'estudiants viuen a Espanya i l'altre grup important d'Amèrica Llatina (Mèxic (11%), Perú (7%), Argentina i Colòmbia) - tot i que també hem tingut estudiants ocasionals de UK, USA, Rússia, Itàlia, etc. Les valoracions han estat molt positives. De moment, hi ha la possibilitat de seguir els textos actualitzats dins del nou projecte "[Sabers en acció](#)" i els vídeos disponibles al canal de Youtube: <https://goo.gl/1LhPq1>

Desarrollo de la teoría de la evolución 	El laboratorio bacteriológico Louis Pasteur: escuela bacteriológica francesa - Fermento como microorganismo: - Industria: Pasteurización de la leche - Medicinas: antisepsia quirúrgica de Joseph Lister 	
Medicina Regenerativa 	Microscopio las primeras tomas 	 - Anatomía como fundamento del conocimiento médico - Disecciones y vivisecciones sistemáticas; investigación - Fisiología mezcla de ideas filosóficas - Tres sistemas interconectados: cerebro y nervios (sensaciones y pensamiento); corazón y arterias (energía vital); y el hígado y las venas (nutrición y crecimiento) - Complejo sistema vigente durante siglos

PROFESSORS CONVIDATS I ESTUDIANTS RESIDENTS

L'IILP ofereix la possibilitat de realitzar estades temporals a persones de la comunitat acadèmica (professorat i estudiants) que voldria desenvolupar recerca dins del terreny de la història de la ciència, de la medicina i de la tecnologia, o col·laborar amb els nostres programes de divulgació de la ciència, patrimoni científic i museologia. Aquest programa ofereix la possibilitat de disposar d'un espai temporal a la seu de l'IILP (Palau Cerveró), amb els recursos informàtics del centre i l'accés a tots els recursos d'investigació del centre, així com la col·laboració, si escau, a les activitats de recerca i divulgació que puguem definir segons el cas particular.

Les persones interessades a fer una estada temporal a l'IILP han d'enviar una proposta amb el seu CV en què s'indiquen les dates de la seua estada i el programa de treball que desenvoluparien. Els estudiants de màster i doctorat han d'afegir-hi les dades de la persona membre de l'IILP que tutoritzarà la seua recerca i estada al centre. Les sol·licituds han d'enviar-se almenys un mes abans de l'inici de l'estada, durant qualsevol moment de l'any, i adreçades al director de l'IILP José Ramón Bertomeu (bertomeu@uv.es). El claustre de l'Institut resoldrà periòdicament aquestes sol·licituds. Aquestes estades poden compaginar-se amb qualsevol tipus de beques i ajudes. Al llarg dels anys 2020 i 2021 el professorat visitant i estudiants residents són:

- Àlvar Martínez i Joan Lloret (professors jubilats)
- Mar Cuenca i Rafaela Domínguez, (PDI Associades Història Ciència i Documentació)
- Jaime Soler parra (PDI associat Història Ciència i Documentació)
- Silvia Pérez Criado (contractada predoctoral adscrita al projecte PID2019-106743GB-C21)
- Leticia Fernández-Fontecha (Contracte Juan de la Cierva)
- Javier Fernández Galeano (Contracte Juan de la Cierva)
- Miguel Ángel Alegre Cortés (estudiant predoctoral)
- Xaq Frohlich (Ajudes Vicent Peset Llorca)
- Serena Brigidi (Ajudes Vicent Peset Llorca)
- Yuly Rivera Vargas (passantia virtual)

MÀSTER I DOCTORAT

L'IILP organitza programes de màster i doctorat relacionats amb la història i la comunicació de la ciència, dins del qual participen tres universitats: la Universitat de València, la Universitat Miguel Hernández d'Elx i la Universitat d'Alacant. Són programes semipresencials que fan servir tots els recursos de les noves tecnologies de la comunicació, i atrauen estudiants de diferents punts del món. Al juny i setembre de 2021, els estudiants de l'última edició de màster van presentar de manera brillant els seus treball finals de màster. El nou curs de màster comença el **4 d'octubre de 2021**. Totes aquestes activitats, a més de les característiques pròpies dels programes, són descrites de forma actualitzada en la pàgina

<http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/>

El seu objectiu és la formació de personal investigador en història de la ciència, amb bones habilitats en la comunicació científica, i de persones de l'àrea de la pràctica i la investigació en comunicació de la ciència, amb sòlids coneixements en els temes, mètodes i tècniques de la recerca històrica. La integració dels programes de Màster i de Doctorat permet a les persones graduades completar tota la seva formació de postgrau en un mateix programa formatiu, i poden així aconseguir el grau de doctor o doctora en un termini de quatre a cinc anys. Més detalls del programa:

Els coordinadors del màster són els professors Antonio García Belmar (UA) (belmar@ua.es), Ramón Castejón Bolea (UMH) (rcastejonb@umh.es) i Ximo Guillem Llobat (UV-IILP) (Ximo.Guillem@uv.es).

El coordinador del programa de doctorat és el professor Josep Lluís Barona Vilar (UV-IILP). (Jose.Luis.Barona@uv.es)

Acceso:
La preinscripción y el acceso al programa pueden realizarse mediante los servicios de postgrado de cualquiera de las tres universidades participantes. Existen varias fases de preinscripción entre abril y septiembre de 2017. Pueden consultarse más detalles sobre los plazos y la preinscripción en:
<http://www.historia-ciencia-comunicacion.org/joomla/index.php/master/acceso>

Información:
Toda la información sobre contenidos, profesorado, metodologías docentes, recursos de aprendizaje, calendario de actividades y acceso está disponible en la página web oficial del programa de máster:
<http://historia-ciencia-comunicacion.org/>

Síguenos [twitter](#) @MasterHCCC

Otras consultas:
Para cualquier duda o consulta adicional, puedes ponerte en contacto con el director del programa y coordinador de la Universidad de Alicante, Antonio García Belmar (belmar@ua.es) o los coordinadores en la Universidad de Valencia, Ximo Guillem (Ximo.Guillem@uv.es) y de la Universidad Miguel Hernández de Elche, Ramón Castejón Bolea (rcastejonb@umh.es)

MASTER INTERUNIVERSITARIO SEMIPRESENCIAL A DISTANCIA
HISTORIA DE LA CIENCIA Y COMUNICACIÓN CIENTÍFICA

Instituto de Historia de la Medicina y de la Ciencia López Piñero

Universitat d'Alacant
Universidad de Alicante

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ

DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

Les activitats de l'IILP poden ser seguides mitjançant les pàgines següents:

- Nova pàgina web de l'institut interuniversitari: www.instinterlp.org
- Pàgina web de la seu de la Universitat Miguel Hernández: <http://iilp.edu.umh.es/>
- Pàgina web de la seu de la Universitat de València: <http://www.uv.es/ihmc>
- Facebook: <https://goo.gl/PKghuU>
- Twitter: <https://twitter.com/PalaudeCervero>
- Video: <https://goo.gl/ZgCsPB>
- Llista de difusió: difusio_ihmc@llistes.uv.es. Per afegir el vostre email a la llista envieu un missatge a listserv@llistes.uv.es amb el text "subscribe difusio_ihmc Nom_Cognoms"

IHMC²

BUTLLETÍ DE NOTÍCIES DE L'INSTITUT INTERUNIVERSITARI LÓPEZ PIÑERO